

Meeliftende vlinders

Kars Veling, De Vlinderstichting

Niet heel vaak, maar toch geregeld, worden vlinders uit Zuid-Europa hier in Nederland aangetroffen. Hoewel het doorgaans niet is te bewijzen, lijkt het aannemelijk dat een aantal van die vlinders alleen maar hier kan zijn gekomen door mee te liften met vakantieverkeer.

Liften is van alle tijden

Meeliftende vlinders is niet iets van de laatste tijd. D. Vlug schrijft in een aflevering van Entomologische berichten uit 1953: "In Juli 1951 snuffelde ik eens rond in de Zwitserse trein tijdens het oponthoud in Utrecht en vond er verschillende vlinders in, weliswaar dood, maar nog in behoorlijke conditie." Het ging in dit geval om een apollovlinder en twee erebia's, typisch voor berggebieden, de grote erebia en de kleine bergerebia, die in Zwitserland veel voorkomen. In het naschrift schrijft de vlinderexpert Lempke: "Meestal zijn dergelijke soorten wel als adventieven te herkennen door het volkomen ontbreken in de omringende gebieden en is elke twijfel, of men misschien ook met migranten te doen zou kunnen hebben, wel uitgesloten."

Een veilig plekje

In dit geval ging het om vlinders en om dieren die het niet hebben overleefd. Omdat de meeste vlinders maar enkele dagen leven, is de kans dat ze na een terugreis naar Nederland levend worden aangetroffen niet zo heel groot. Voor poppen is dit anders. Tenten en caravans die enkele weken in Zuid-Frankrijk, Spanje of Zuidoost-Europa staan, worden door rupsen die willen verpoppen als geschikte plek gezien. De poppen moet weken, maanden of soms bijna een jaar ergens hangen en de rups zoekt daarvoor dus een 'duurzame' plek. Een tentstok, of de onderkant van een caravan worden als goede verpoppingsplek gezien. Zelf vond ik in Spanje een pop van de koninginnenpage op het grondzeil van de tent. Vaak zitten ze echter op plekken waar je het niet in de gaten hebt, want wie controleert er de hele onderkant van de caravan? Poppen overleven mogelijk zo'n terugreis wel, als ze enigszins beschut zitten. Dan kunnen daar – na weken of maanden – gave, 'verse' vlinders uitkomen, die hier vliegend worden waargenomen. Omdat deze enkele dagen kunnen vliegen, is de kans dat ze door een vlinderaar worden gezien ook reëel. Maar er zijn vast en zeker meer meelifters, dan we als waarnemingen in de NDFF terugvinden.

Enkele voorbeelden

Van de **apollovlinder** (*Parnassius apollo*) die ook door de heer Vlug werd genoemd, zijn er meer waarnemingen en deze zijn hoogstwaarschijnlijk met vakantiegangers deze kant opgekomen.

Figuur 1. Apollovlinder. (Foto: Kars Veling)

Figuur 2. Spaanse pijpbloemvlinder. (Foto: Kars Veling)

Een ander voorbeeld is de **Spaanse pijpbloemvlinder** (*Zerynthia rumina*). Deze komt voor in Zuid-Frankrijk en op het Iberisch Schiereiland. Er zijn twee waarnemingen van deze prachtige vlinder in Nederland. Eén uit 2022; dat betrof een levende vlinder nadat er bezoek was geweest uit Portugal. Op 25 augustus 2025 werd een dood exemplaar in een tuinhuisje in Rotterdam gevonden. Deze was al tamelijk afgevlogen en het is onbekend wanneer hij daar terecht was gekomen.

Een laatste voorbeeld is de **kardinaalsmantel** (*Argynnis pandora*), die ook niet in onze directe omgeving voorkomt. Er zijn in 2006 twee exemplaren gezien bij een houthandel in Zaanstad en dit zijn vast vlinders die als pop aan een boomstam zijn meegekomen. Maar op 22 augustus 2023 werd een kardinaalsmantel gezien op een vlinderstruik in een tuin in Wageningen en dat kan goed een vakantielifter zijn geweest.

Figuur 3. Kardinaalsmantel. (Foto: Kars Veling)

Verder lezen

[Apollovlinder](#). Klik hier.

